

СЕКЦІЯ 3

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 347.772/.774:347.779

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2026-1-3>

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ НА ТОРГІВЕЛЬНІ МАРКИ ТА ДОМЕННІ ІМЕНА

Зінич Любомир Васильович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
liubomyr.zynych@cnu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-2562-1036

Федорончук Андрій Володимирович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
andrii.fedoronchuk@cnu.edu.ua
orcid.org/0000-0001-7238-0303

***Метою статті** є здійснення аналізу чинного адміністративно-правового механізму захисту прав інтелектуальної власності на торгівельні марки та доменні імена, визначення його найважливіших особливостей при зверненні до Антимонопольного комітету України, виявлення його майбутніх тенденцій розвитку. **Методологічною основою дослідження** є системно-структурний метод дослідження, що дозволив встановити взаємозв'язки між захистом торгівельних марок та доменних імен. Формально-юридичний метод дозволив проаналізувати правові норми, які визначають порядок та форми адміністративно-правового захисту. Метод прямого моделювання дозволив авторам прогнозувати тенденції розвитку законодавства про захист торгівельних марок та доменних імен. **Результати.** Проаналізувавши наукову літературу і законодавство автори виділяють наступні особливості адміністративно-правового захисту прав на торгівельні марки: 1) основною умовою належного правового захисту є наявність правових норм, що встановлюють захист прав. 2) Механізм адміністративно-правового захисту включає такі елементи: а) наявність адміністративних процедур; б) державний контроль; в) заходи адміністративного примусу. 3) Адміністративні процедури передбачають подання скарг, заяв про порушення прав на зазначенні об'єкти. 4) Органом контролю за захистом прав інтелектуальної власності є Державна митна служба України, яка забезпечує перевірку на митному кордоні товарів та веде митний реєстр об'єктів інтелектуальної власності. 5) Щодо адміністративної відповідальності, вбачається, що є необхідність введення відповідальності за дії з реєстрації доменного імені з необросовісною метою.*

***Висновки.** Як підсумок зазначається, що правовий режим торгівельних марок та доменних імен суттєво відрізняється. При вирішенні проблемних питань між торгівельною маркою та доменними іменами відіграє факт зареєстрованої торгівельної марки. Майбутніми тенденціями розвитку законодавства можливі 1) запровадження електронної системи на конфліктність торгівельних марок та доменних імен; 2) надання повної і достовірної інформації про реєстранта доменного імені.*

***Ключові слова:** знаки для товарів і послуг, засоби індивідуалізації, адміністративні процедури, заходи адміністративного примусу, необросовісна конкуренція.*

FEATURES OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL PROTECTION OF TRADEMARK AND DOMAIN NAME RIGHTS

Zinych Liubomyr Vasylovych,

Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Constitutional, International and Administrative Law
Vasyl Stefanyk Carpathian National University
liubomyr.zinych@cnu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-2562-1036

Fedoronchuk Andriy Volodymyrovych,

Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Constitutional, International and Administrative Law
Vasyl Stefanyk Carpathian National University
andrii.fedoronchuk@cnu.edu.ua
orcid.org/0000-0001-7238-0303

The purpose of this article is to analyze the current administrative and legal mechanism for the protection of intellectual property rights concerning trademarks and domain names, identify its most important features when addressing the Antimonopoly Committee of Ukraine, and detect its future development trends. The methodological basis of the study is a systemic-structural research method that allowed establishing interrelations between the protection of trademarks and domain names. The formal-legal method enabled the analysis of legal norms that define the order and forms of administrative and legal protection. The direct modeling method allowed the authors to predict the development trends of legislation on the protection of trademarks and domain names. Results. After analyzing scientific literature and legislation, the authors highlight the following features of administrative and legal protection of trademark rights: 1) The primary condition for proper legal protection is the presence of legal norms that establish rights protection. 2) The mechanism of administrative and legal protection includes the following elements: a) the presence of administrative procedures; b) state control; c) measures of administrative coercion. 3) Administrative procedures entail the submission of complaints, claims about the infringement of rights on specified objects. 4) The body controlling the protection of intellectual property rights is the State Customs Service of Ukraine, which ensures the inspection of goods at the customs border and maintains a customs registry of intellectual property objects. 5) Regarding administrative responsibility, it is seen as necessary to introduce liability for actions related to registering a domain name with a dishonest intention.

Conclusions. In conclusion, it is noted that the legal regime of trademarks and domain names significantly differs. In resolving problematic issues between a trademark and domain names, the fact of a registered trademark plays a crucial role. Future legislative development trends may include 1) the introduction of an electronic system for trademark and domain name disputes; 2) providing comprehensive and accurate information about the domain name registrant.

Keywords: trademarks and service marks, means of individualization, administrative procedures, administrative enforcement measures, unfair competition.

Вступ. Надзвичайно складним завданням для сучасної юридичної науки і практики є захист прав у контексті технологічного розвитку. Технології не тільки спрощують комунікацію, ведення господарської діяльності, але й створюють нові загрози й виклики для прав інтелектуальної власності. Особливо гостро це постає щодо торговельних марок та доменних імен, які є не лише функціональними, але й стратегічними об'єктами виступаючи ідентифікаторами і основними засобами взаємодії зі споживачами. Розуміння особливостей захисту прав на торговельні марки та доменні імена дозволить правовласникам виробити ефективні стратегії захисту прав.

Зазначена тематика завжди була актуальною для торговельних марок через те, що володіння торговельною маркою не дає автоматично права на відповідне доменне ім'я, і навпаки. А з розвитком різних електронних засобів ця проблема стала важливою і для доменних імен.

Стан дослідження. Різним аспектам захисту прав на торговельні марки присвячували увагу

такі науковці: Василь Крат, Леонід Тарасенко, Світлана Гринько, Геннадій Ткачук, Христина Піцик та інші.

Наукові дослідження, присвячені доменним іменам та їх правовим аспектам, здійснювали: Олена Піхурець, Наталія Булат, Юрій Рябченко, Костянтин Зеров та інші.

Попри неабияку увагу до теми торговельних марок і доменних імен, залишаються ще деякі нерозв'язані питання, які потребують адміністративно-правового дослідження. Зокрема, недостатньо вивченим є саме адміністративно-правовий захист, оскільки сьогодні існуючі дослідження в основному зосереджені на цивільно-правовому захисті прав на торговельні марки та доменні імена. Також існує необхідність у деталізації ролі Антимонопольного комітету України як органу публічної адміністрації у сфері захисту прав на торговельні марки. Зазначені аспекти підтверджують актуальність та необхідність дослідження адміністративно-правового захисту прав на торговельні марки та доменні імена.

1. Сучасний стан правового регулювання торгівельних марок та доменних імен

Основою правового регулювання торговельних марок та доменних імен є міжнародні та національні закони. Серед міжнародних актів слід згадати про Паризьку конвенцію про охорону промислової власності (Паризька конвенція, 20.03.1883), Угоду про торговельні аспекти інтелектуальної власності (Угода TRIPS, 15.04.1994) ці міжнародні акти сприяють формуванню єдиної, більш уніфікованої системи захисту прав на ці об'єкти. Варто зазначити, що реалізація цих міжнародних актів може суттєво відрізнятись в різних юрисдикціях. У Сполучених Штатах Америки є Закон про захист прав споживачів проти кіберсквотингу. На відміну від США, в Україні немає окремого закону для боротьби з протиправним реєструванням домену, схожого на торговельні марки. Відповідно до Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» (Закон України, 15.12.1993 р. № 3689-XII), статтею 20 питання захисту доменного імені у випадку реєстрації торговельної марки врегульовано лише частково. Зазначається: «порушенням прав власника свідоцтва вважається також використання без його згоди доменних імен, торговельних марок та позначень, вказаних у пункті 5 статті 16 цього Закону». Більше в законах України не згадується про взаємозв'язок торговельних марок і доменних імен.

У контексті незаконного використання торговельних марок та доменних імен уже давно поширюється такий термін, як «кіберсквотинг». У науковій літературі «під явищем кіберсквотингу розуміється зловмисна реєстрація, торгівля або використання доменних імен в інтернеті з метою отримання прибутку від існуючої торговельної марки або ж існуючого доменного імені, що належить іншому суб'єктові» (Яшарова, Матюшенко, 2022).

У цьому контексті С.Б. Булеца зазначає, що «судова практика зарубіжних країн не визнає доменні імена товарними знаками, але вважає, що захоплення доменного імені, схожого з товарними знаками, є порушенням прав власника даного товарного знака. У більшості країн нині не існує спеціальних законів, що охороняють права на доменні імена. Це дає можливість кіберсквотерам реєструвати величезну кількість доменних імен з метою їх подальшого перепродажу.» (Булеца, 2021).

Можемо погодитися із думкою автора щодо сучасного стану боротьби з кіберсквотингом і, розкривши його поняття, варто з'ясувати особливості та певну специфіку адміністративно-правового захисту прав на ці об'єкти.

2. Характеристика адміністративно-правового захисту прав на торгівельні марки та доменні імена

В основному адміністративно-правовий захист прав інтелектуальної власності на торговельну марку досліджують у контексті діяльності Антимонопольного комітету України, який розглядає справи про неправомірне використання позначень, що призвело до порушення правил добросовісної конкуренції.

Закон України «Про Антимонопольний комітет України» (Закон України, від 26.11.1993 № 2659-XII) у частині другій статті 23 встановлює: «порядок розгляду Антимонопольним комітетом

України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, порядок звільнення від відповідальності за вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, порядок врегулювання у справах про антиконкурентні узгоджені дії та зловживання монополією (домінуючим) становищем на ринку визначаються Антимонопольним Комітетом України та повинні забезпечувати дотримання прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб і держави».

З цього випливає, що Антимонопольний комітет України може розглядати заяви про незаконне використання торговельних марок та визнавати дії окремих суб'єктів недобросовісною конкуренцією і уповноважений накладати штрафи на порушників. За даними Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій, у 2024 році Антимонопольним комітетом України було прийнято два рішення у справах за статтею 4 Закону України «Про захист від економічної конкуренції». Одне з них стосувалося діяльності міжнародної компанії Lego JURIS AIS, а інше – національного суб'єкта господарювання ПрАТ «Київський картонно-паперовий комбінат». Для порівняння, у 2023 році Комітетом було ухвалено п'ять таких рішень (УНОІВІ, 2025, с. 56).

Щодо визначення поняття «доменне ім'я», то воно міститься у двох Законах України: це Закон «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» та Закон України «Про використання доменних імен у спеціальному публічному домені gov.ua». У Законі України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» доменне ім'я визначається як «ім'я, що використовується для адресації комп'ютерів і ресурсів в Інтернеті». А в Законі «Про використання доменних імен у спеціальному публічному домені gov.ua» (Закон України, від 28.07.2023. № 3884-IX) це поняття визначається як «унікальна назва, що ідентифікує домен та складається із символічного позначення, що використовується в адресному просторі мережі Інтернет».

Вирішення спорів щодо використання найменування торговельної марки в доменних іменах покладається на Всесвітню організацію інтелектуальної власності, при якій створено акредитовані установи, наприклад Центр арбітражу та посередництва BOIB (WIPO Arbitration and Mediation Center).

Ще є інші установи для цього, як-от ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers).

Вказані установи створені для позасудового вирішення спорів щодо торговельних марок, які використовуються в доменних іменах. В основному для цього застосовується процедура медіації. Як зазначається на офіційному веб-сайті Центру арбітражу та посередництва BOIB, медіація допомогла вирішити десятки тисяч спорів у різних юрисдикціях.

Попри всі позитивні аспекти застосування процедури і політик BOIB, ця процедура є обмеженою за засобами захисту та сферою застосування. Якщо деталізувати обмеження, то процедура не передбачає стягнення збитків або інших видів санкцій, які могли б бути накладені через адміністративні або судові органи. Ця процедура застосовується не до всіх доменних імен; як виня-

ток, до національних доменів може застосовуватися інша процедура та політика, визначена в цій державі. Всі окреслені аспекти настановляють на думку, що необхідно є наявність ефективних адміністративно-правових засобів захисту прав на торговельні марки в доменних іменах.

Крім звернення до Антимонопольного комітету України, одним із найважливіших елементів адміністративно-правового захисту у справах щодо доменних імен і торговельних марок є встановлення адміністративної відповідальності. Оскільки на даний час в Україні немає окремої статті за порушення законодавства щодо торговельної марки, порушник може притягуватися до відповідальності за статтею 51² Кодексу України про адміністративні правопорушення – порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності (Закон України, від 07.12.1984 №8073-Х).

Можна припустити, що в майбутньому Кодекс України про адміністративні правопорушення доповнять окремою статтею, де буде встановлена відповідальність за кіберсквотинг. У цьому контексті доцільним видається запровадження спрощених механізмів притягнення до адміністративної відповідальності, у тому числі шляхом призупинення діяльності порушників. Ще одним аспектом адміністративно-правового захисту є заборона на використання доменного імені з торговельною маркою в рекламі. З цього приводу Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» містить положення, що використання торговельної марки є її застосуванням у рекламі.

3. Тенденції розвитку адміністративно-правового захисту прав на торговельні марки та доменні імена

Важливим є і питання про тенденції розвитку адміністративно-правового захисту прав на доменні імена. У найближчій перспективі збережеться тенденція, де зареєстровані торговельні марки будуть умовою реєстрації доменного імені.

Із зростанням активності користувачів в інтернеті зростатиме кількість спорів щодо доменних імен, оскільки кількість цінних доменів є фіксованою та обмеженою. Зростання попиту на такий обмежений ресурс, як домени, який має високу комерційну цінність і часто пов'язаний з конкуренцією, – ці всі аспекти свідчать про те, що збільшуватиметься кількість спорів щодо доменних імен. Ця тенденція призведе до того, що відбудеться посилення уваги до питань фактичного відшкодування збитків.

Окремим аспектом уваги є процедура реєстрації доменного імені. Певної уваги потребує питання удосконалення законодавства щодо отримання повної інформації про реєстранта доменного імені, адже на практиці часто проблемою є встановлення належного відповідача у доменних спорах. Позивач має обмежені можливості щодо отримання інформації про реєстранта. Усунення цієї проблеми дало б можливість оперативно і безперешкодно звертатися до суду. Іншою стороною цього питання може бути і те, що ускладниться можливість швидкого видалення контенту з піратських сайтів.

Ще однією складовою цієї проблеми є необхідність запровадження системи швидкої електронної перевірки на конфліктність доменного імені з існуючими торговими марками. Вважаємо, що це є ключовою проблемою цієї теми. Перевагою цього кроку може бути зменшення навантаження

на судову систему. Система електронної перевірки на конфліктність з існуючими торговими марками буде поверхневою та не є «панацеєю» від усіх проблем, але вже буде певним фільтром при реєстрації доменного імені і сприятиме підвищенню довіри до цифрового середовища. Це крок до запровадження ще одного адміністративно-правового інструменту захисту прав на доменні імена і торговельні марки.

Певним чином аналогічну або обмежену систему можна вбачати в послугах реєстратора доменних імен в Україні, який на платній основі перевіряє доменні імена на конфлікт із торговими марками (Реєстратор доменних імен Імена.уа, 2025).

Можна стверджувати, що адміністративно-правовий механізм захисту прав на торговельні марки та доменні імена не повною мірою реалізований в Україні та має перспективи для подальшого розвитку.

Висновки. Підсумовуючи, варто зазначити, що в Україні адміністративно-правовий механізм захисту прав на торговельні марки і доменні імена сформувався як багаторівневий інструментарій, який поєднує діяльність уповноважених органів та позасудових процедур. Специфіка адміністративно-правового захисту щодо торговельних марок та доменних імен полягає в тому, що захист здійснюється через заборону дій, що визнаються недобросовісною конкуренцією.

Особливістю адміністративно-правового захисту у сфері доменних імен є відсутність їх прямого визначення як об'єкта права інтелектуальної власності, що зумовлює непрямий захист цих об'єктів через торговельні марки чи недобросовісну конкуренцію. Виникають проблеми доведення власниками торговельних марок факту, що доменне ім'я використовується з недобросовісними намірами або для введення споживачів в оману. На майбутнє простежується тенденція введення адміністративної відповідальності за порушення прав на торговельну марку через реєстрацію схожого доменного імені. Також вбачається необхідність введення обов'язкової перевірки на конфліктність з існуючими торговельними марками та надання певної інформації запитувачам про реєстранта доменного імені. Ці та деякі інші питання потребують вирішення у чинному законодавстві для більш ефективного захисту прав інтелектуальної власності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Паризька конвенція про охорону промислової власності. Міжнародний акт від 18.03.1883. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123#Text (дата звернення: 15.12.2025)
2. Угода про торговельні аспекти інтелектуальної власності. Міжнародний акт від 15.04.1994 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text (15.12.2025).
3. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг. Закон України від 15.12.1993 р. №3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text> (дата звернення: 15.12.2025).
4. Марія Яшарова, Марія Матюшенко Кіберсквотинг як вид недобросовісного використання доменного імені. *Veda a perspektivy* №8 (16). 2022. С. 329–341. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/statti/matyushenko_0001.pdf (дата звернення: 15.12.2025).
5. Булеца С.Б. Кіберсквотинг як порушення права інтелектуальної власності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2021. Серія «Право». Випуск 67. С. 59–63.

6. Про Антимонопольний комітет України. Закон України від 26.11.1993 №2659-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text> (дата звернення: 15.12.2025).

7. Стан захисту прав інтелектуальної власності в Україні за 2024 рік. Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій. Червень 2025. URL: <https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/07/Stan-zakhystu-prav-IV-v-Ukraini-za-2024-rik.pdf> (дата звернення: 15.12.2025).

8. Про використання доменних імен у спеціальному публічному домені gov.ua. Закон України від 28.07.2023. №3884-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3284-20#Text> (дата звернення: 15.12.2025).

9. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Закон України від 07.12.1984 №8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 15.12.2025).

10. Реєстратор доменних імен Imena.ua : офіц. сайт. URL: <https://www.imena.ua/ua/domains> (дата звернення: 15.12.2025).

REFERENCES:

1. Paris Convention for the Protection of Industrial Property. International Treaty 15.03.1883. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123#Text. (accessed 15 December 2025).

2. Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS). International Treaty 15.04.1994. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text (accessed 15 December 2025).

3. Law of Ukraine “On Protection of Rights to Trademarks for Goods and Services” dated December 15, 1993 No. 3689-XII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text> (accessed 15 December 2025).

4. Yasharova, M., Matiushenko, M. Cybersquatting as a Type of Unfair Use of a Domain Name. Veda a Perspektivy, No. 8 (16), 2022, pp. 329–341. Available at: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/statti/matyushenko_0001.pdf (accessed 15 December 2025).

5. Buletsa, S.B. Cybersquatting as a Violation of Intellectual Property Rights. Scientific Bulletin of Uzhhorod National University, Series “Law”, Issue 67, 2021, pp. 59–63.

6. Law of Ukraine “On the Antimonopoly Committee of Ukraine” dated November 26, 1993 No. 2659-XII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text> (accessed 15 December 2025).

7. State of Protection of Intellectual Property Rights in Ukraine in 2024. Ukrainian National Office for Intellectual Property and Innovations. June 2025. Available at: <https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/07/Stan-zakhystu-prav-IV-v-Ukraini-za-2024-rik.pdf> (accessed 15 December 2025).

8. Law of Ukraine “On the Use of Domain Names in the Special Public Domain gov.ua” dated July 28, 2023 No. 3884-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3284-20#Text> (accessed 15 December 2025).

9. Code of Ukraine on Administrative Offenses dated December 7, 1984 No. 8073-X. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (accessed 15 December 2025).

10. Imena.ua Domain Name Registrar: official website. Available at: <https://www.imena.ua/ua/domains> (accessed 15 December 2025).

Дата першого надходження статті до видання: 23.12.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 31.12.2025

Дата публікації (оприлюднення) статті: 02.02.2026